

דף ע

'שמע מינה חגיגת ארבעה עשר לאו חובה היא'. רבנו חננאל והתוס' מפרשים: אינה חובה מדאורייתא אלא מדרבנן. ויש מפרשים רשות ממש, אלא שאם מביאה מקיים מצוה מהתורה (עפ"י רמב"ם. ע' בלקוטי הלכות; חדושי הנצי"ב; חזון איש קצט לדף ח סק"י [ראה דוגמא נוספת לכעין זה, קיום דין דאורייתא במעשה מסוים הגם שאינו אלא רשות, בחזון איש קכד לדף כד – לענין השבתת חמץ בשריפה קודם הפסח]). ויש סוברים שאפילו לבן תימא אינה חובה, רק כאשר היא באה חלים עליה דיני הפסח (עפ"י כסף משנה ולחם משנה חגיגה ב, י). וע"ש באבי עזרי שחלק על כך. עוד בבאור מהותו של קרבן זה, והיכן הוא מבואר בפשוטו של מקרא, ע' בספרים: משאת משה פסחים זה; פרקי מועדות עמ' 157 ואילך; ביצחק יקרא ח"א טז; קדשי שעה לו.

'חגיגה הבאה עם הפסח נאכלת תחילה כדי שיהא פסח נאכל על השבע'. גם כאשר בני החבורה מועטים שאין מביאים חגיגה, גם אז אין לאכול את הפסח לרעבוננו, כי בכל אופן צריך שהפסח כולו יהא נאכל על השובע, אלא שפירוש 'על השובע' – רעב מועט, הלכך כשבני חבורה מועטים הקפידו חכמים לחוש שלא ייאכל הפסח אכילה גסה [והרי מצינו שאסרו לאכול מן המנחה ולמעלה כדי שלא תהא אכילת המצה אכילה גסה] ויבוא לידי נותר, ולכן במקרה כזה אין להביא חגיגה, [ולעולם יש לאכול מעט קודם הפסח לשבור חזק הרעבון]. אבל כשהם מרובים ואין לחוש לכך, חששו שמא לא יהא נאכל על השובע – לכך תקנו חגיגה (עפ"י חזון איש סוס"י קכד). לפי פירוש זה, 'על השובע' היינו שלא יאכלנו דרך רעבון אלא כשהוא קצת שבע. וכן מפרש רבנו דוד בסוף המסכת (וערש"י נזיר כג.).

ואולם יש מפרשים 'על השובע' – שגמר שביעתו יהא מן הפסח (ע' בלשון המאירי, רש"י [כאן ובהוריות י:], ר"ח ורע"ב). ולפי זה יש מקום לומר שאין קפידא אם מתחיל לאכול כשהוא רעב, די בכך שיאכל מן הפסח בסוף אכילתו, לגמר שביעה. ולדעת הכל-בו, אפילו כאשר באה עמו חגיגה, אוכל בתחילה מן הפסח ואחר כך מן החגיגה ולבסוף אוכל מן הפסח לשביעה (ע' בפירוש שיטות הראשונים בשו"ת שבט הלוי ח"ט קכא. וע"ע בספר קדשי שעה לו).

'חגיגה הבאה עם הפסח הרי היא כפסח ואינה נאכלת אלא ליום ולילה'. 'יום ולילה' – לאו דוקא, כי כשם שהפסח נאכל רק בלילה, כך קרבן החגיגה הבאה עמו אינה נאכלת אלא בלילה. והוא הדין אינה נאכלת אלא עד חצות, לדעת הסוברים כן בפסח (עפ"י רמב"ן ויקרא ז, טו; צל"ח. וע' גם בספר אמת ליעקב להלן קיד:).

והרא"ש (פ"י כה) נקט כהנחה פשוטה שהחגיגה יכולה להאכל ביום הקרבתה. ובספר ברכת מרדכי למו"ר הגרב"מ אורחי שליט"א (ח"ב ט, ה-ו) כתב לפרש דברי הגמרא כפשוטם, כי אף על פי שהפסח נאכל רק בלילה [ויש אומרים: עד חצות], זהו דין פרטי בהלכות אכילת הפסח, אבל מצד זמן אכילת הקרבן, זמנו 'יום ולילה' [וע' באור שמח (חמץ ו, א) שחידש לומר – שלא כמפורש בתוס' ברכות ט. – שהאוכל מן הפסח לאחר חצות, הגם שאינו מקיים מצות אכילת הפסח, מקיים את מצות אכילת קדשים. ואולם האוכל מבעוד יום עובר ב'עשה']. הלכך החגיגה שהוקשה אל הפסח לא הוקשה אלא לאותם דינים הנוגעים לפסח מצד דיני הקרבנות שבו ולא למצוה המסוימת של אכילת הפסח [ולפי זה מבואר שגם דין 'צלי', שהוקשה לגביו החגיגה אל הפסח לבן תימא, נוגע לעיקר דין אכילת הקרבן שבו]. ופירוש זה אתי שפיר לדברי הרא"ש, אבל לא בדעת הרמב"ן הנ"ל.

[ויש לדקדק בלשון ר"ח כאן שכתב 'יום ולילה' ו'י, ומשמע קצת שנקט דברי הגמרא בדוקא. מאידך להלן (עא). כתב: 'חגיגת י"ד כפסח היא לכל מילי ואינה נאכלת אלא לילי ט"ו בלבד'.

ויש לפרש להרמב"ן שלכך נקטו 'יום ולילה', שאילו אכל החגיגה ביום קיים מצות אכילת קדשים אעפ"י שלא קיים מצוותו הפרטית (וכעין שכתב האור-שמח באוכל הפסח לאחר הצות). ואפשר שאף לכתחילה, אם ראה שהאוכלים מועטים וישאר מבשר החגיגה עד בוקר, אפשר לאכול גם מבעוד יום [ולפי"ז יתישבו דיוקי רבנו חננאל הנ"ל]. וצריך עיון. כעין הדברים דלעיל נמסר בשם הגר"ח אודות מותר הפסח שזמן אכילתו ליום ולילה (כדלהלן פט.) 'כתחילת הקדשו' (לשון התורה-כהנים), הגם שהפסח עצמו אינו נאכל אלא בלילה, אך זו היא מצוה פרטית באכילת הפסח, אבל מצד שם הקרבן שבו זמנו ליום ולילה [וכן מודקקים בי מדרשא מדברי רש"י לעיל ג.], ועל כן מותר הפסח שאין בו מצות אכילת פסח, דינו ליום ולילה. וכן נאכל עד הבוקר אפילו לראב"ע שאמר עד הצות. ולפי זה המחשב בשעת העבודה לאכול מהפסח מבעוד יום – לא פיגל. וכן מפורש בתוספתא (ד, ז). ויש אומרים שאף בלא סברת הגר"ח הנ"ל אין פיגול אלא במחשב לאכול לאחר זמנו, דומיא ד'ביום השלישי' דקרא, ולא קודם זמנו (עפ"י חזון יחזקאל. וכן שמעתי מהגר"ש כץ שליט"א – ואף בלא חידוש הגר"ז שדין פיגול אינו אלא באופן שמחשב על פסול לינה).

'איבעיא להו לבן תימא, נאכלת צלי או אין נאכלת צלי... באה מן הבקר או אינה באה מן הבקר...' לכאורה היה יכול לדון בספק נוסף; האם זמנה כל יום י"ד או רק בין הערבים כפסח – אך נראה להוכיח מהסוגיא דלקמן (עא) שגם לפי חכמים החולקים על בן תימא זמנה לאחר הצות מפני שהיא קרבן המתלווה לפסח. ולכן לא נסתפקו כאן לבן תימא.

אלא שעדיין יש מקום להסתפק לבן תימא, האם קריבה לאחר תמיד של בין הערבים כפסח, אם לאו. ויש לומר שפשוט לבעלי הגמרא שאינה באה לאחר התמיד משום 'עשה דהשלמה', ורק בפסח גילתה תורה לאחור, לא קרבן אחר. ומכל מקום אין להוכיח זאת מכך שלא הסתפקו – כי עדיין יקשה מדוע לא נסתפקו האם השוחט חגיגה על החמץ עובר משום 'לא תשחט' אם לאו [ועל כרחק לומר שלא דנו אלא על דינים מסוימים בלבד].

ואמנם הרא"ם (בחידושו לסמ"ג, לא תעשה עה) צידד שחגיגת י"ד קריבה לאחר תמיד של בין הערבים מפני שהיא טפלה לפסח. ועוד משמע מדבריו שיש מקום לומר שזמן הקרבתה כל היום. וצריך עיון (עפ"י משנה למלך כלי המקדש ו, ט).

בלקוטי הלכות כתב שלדעת התוס' שחגיגה לאו דאורייתא, אפשר שיכול לשחטה כל היום, ולדעת הרמב"ם נראה שזמנה בין הערבים ככתוב 'תזבח בערב'. [וע' כעין זה בשער המלך סוף הלכות חמץ. ואפשר לתרץ בזה דברי הרא"ם שצידד שזמנה כל היום, ותמה עליו המשנה-למלך מהסוגיא דלהלן עא – כי שם הלא הברייתא סוברת חגיגת י"ד דאורייתא, שעליה נאמר הכתוב 'תזבח בערב', ואילו הרא"ם דיבר כפי שיטת התוס' חגיגה לאו דאורייתא]. ומכל מקום אין לאחרה לאחר תמיד של בין הערבים – משום עשה דהשלמה.

ויש להעיר שכפי שצידד הרא"ם באפשרות האחת שהחגיגה קריבה לאחר תמיד של בין הערבים, כן כתב התור"ד כאן. ואפשר אילו ראוהו האחרונים לא היו חולקים. [וכן נקט האור-שמח (קרבן פסח ספ"א). וכ"כ בחסדי דוד לתוספתא (ד) לדעת האומרים חגיגת י"ד דאורייתא, ואפילו היא רשות, שכן משמע מן הכתוב שזביחתם כאחד. וכן צדד בספר אמת ליעקב (קיד): עפ"י פשט לשון המשנה]. וע"ע פני יהושע לעיל נח וצל"ח נט.

'תא שמע הלילה הזה כולו צלי, ואמר רב חסדא זו דברי בן תימא. שמע מינה'. התוס' (קיד): וכן כתב מהרי"ל בסדר ההגדה, (ל) פסקו כבן תימא, כי כן סתמה המשנה בפרק ערבי פסחים, 'הלילה הזה כולו צלי'. [הגם שכאן סתמה משנתנו דלא בן תימא – אך הלא במסכת אחת יש סדר למשנה, והלכה כסתמא בתרא. ואף על פי שיש מקומות שפרק 'ערבי פסחים' מופיע כפרק חמישי – זהו מסידור הגאונים, שחילקו מסכת פסחים לשנים, פסח ראשון ופסח שני, אבל על פי סדרו של רבנו הקדוש, פרק 'ערבי פסחים' הוא האחרון].

ואולם הרמב"ם הביא להלכה כדברי משנתנו, וגם הביא בשאלת הבן 'הלילה הזה כולו צלי'. ודברים אלו נראים כעומדים בסתירה לסוגיתנו.

וראוי לידע שבדרך כלל במקום שיש משניות או ברייתות או מימרות אמוראים שלכאורה אינן סותרות זו את זו רק ממהלך סוגית הגמרא מוכח שיש כאן מחלוקת, דרך הרמב"ם לפסוק כהמימרות ולדחות הסוגיא מהלכה, ודרך התוס' לפסוק כהסוגיא ולדחות אחת המימרות מהלכה, ובדרכיהם אלו הלכו גם כאן. אכן לעולם חלה עלינו חובת ביאור בכל סוגיא לגופה, על מה שמך הרמב"ם לדחות הסוגיא מהלכה. ויש להעיר שהגמרא לא הביאה דברי רב חסדא הללו אלא כאן ולא בעיקר הסוגיא, במשנת 'ערבי פסחים', ויש מזה שמך לומר שאמנם רב חסדא מעמיד המשנה כבן תימא, אבל סתמא דסוגיא אינה נוקטת כן (עפ"י ביצחק יקרא ח"א טו. ע"ש עוד בהסבר שיטת הרמב"ם באריכות. וע' במאירי שצדד לפרש 'כולו צלי' על פסח בלבד).

ובסוגיא בחגיגה ז-ח (ובתד"ה אלמא) מבואר לכאן שסתם מתניתין שם דלא כבן תימא. וי"ל שהרמב"ם פסק כההיא סתמא. וע"ע הסברים נוספים בספר המנוחה (חמץ ומצה ח, ג); אבי עזרי (חגיגה ב, י). וע"ש בסוף הספר, במכתב מהחזו"א. עוד בענין דרכו של הרמב"ם לפסוק כפשט דברי המשנה – ע' במובא ביוסף דעת ב"מ ו: סנהדרין סג. מנחות יא. וע"ע במג"א ריה"ק ג.

'סכין שנמצאת בארבעה עשר – שוחט בה מיד, בשלשה עשר – שונה ומטביל'. כתבו התוס' (בחגיגה כא. ובבבב"ם צט.): מדובר בסכין הנמצאת במקום כזה שגזרו טומאה על כלים הנמצאים בו, כגון חוץ לירושלים, או אף בירושלים – במבואות הסמוכים לבית הטבילה שפעמים יורדים דרך שם לבית הטבילה ולפעמים עולים (כדלעיל יט), ואף על פי כן בי"ד שוחט בה מיד – כי יש להניח שהטבילה. אבל בשאר מקומות שבירושלים לא גזרו כלל על הכלים הנמצאים ואפילו בי"ג אינם צריכים טבילה. ואולם הרמב"ם (אבות הטומאות יג, ה) כתב שמפני חומרת הקדשים יש להחמיר בסכיני הקדשים להצריכם טבילה גם באלו הנמצאים בירושלים. ולא טיהרו את הכלים הנמצאים בירושלים אלא בשאר כלים. ומדובר כאן כשנמצאת הסכין בירושלים. ולזה הסכים הראב"ד (שם). והוסיף שאם נמצאת חוץ לירושלים, אפילו בי"ד יש לחוש משום מגעם של עוברים ושבים וצריך להטבילה. ורק בירושלים אמרו שוחט בה מיד מפני שאין הטמאים מצויים שם באותו זמן.

'שונה ומטביל'. יש מפרשים [דלא כרש"י] 'שונה' – מזה עליה הזאה שניה כלומר הזאת יום השביעי, ומטביל (עפ"י פירוש המשנה לרמב"ם שקלים ח. ורבנו חננאל מפרש: מזה עליה פעמיים בו ביום. ע"ש).

(ע"ב) 'יהודה בן דורתאי פירש הוא ודורתאי בנו והלך וישב לו בדרום. אמר, אם יבוא אליהו ויאמר להם לישראל מפני מה לא חגגתם חגיגה בשבת מה הן אומרים לו...'. אף על פי שביטל מצות ראייה ומצות שמחה [ע' חגיגה ו' ולטעמיה... חנה גופה מי לא מחייבא] – נראה שעשה כן למגדר מלתא, כדי להעמיד הדין על תלו (חזון איש קכד).

והמנחת-חינוך (ה, יג) כתב להוכיח מכאן שהדר בחוצה לארץ פטור לגמרי מפסח ומראיה ואין עליו כל חיוב לעלות לרגל. [וכן מחיוב חגיגה נפטר כשאינו חייב בפסח, שהחגיגה מחיובי הפסח היא. עפ"י דברי אליעזר ז; קדשי שעה סוס"י לו]. וצריך לומר לפירוש זה שישב בדרום בחו"ל, ועל כן אינו כמבטל מצוה. אך יתכן ואעפ"כ יש כאן ביטול מצוה, לילך בכונה תחילה מחו"ל להפקיע חיובו. ע"ע לעיל סט: שנחלקו האחרונים בכגון זה. ושמא לצורך מצוה מותר לדברי הכל – ע' במש"כ להלן צה. וע"ע במצוין לעיל ג: אודות פטור מראיה לדר בחו"ל.

ב. היה אנוס מלמול או מלטבול, או שהיה שוגג בדבר, דינו כשאר אדם שנאנס או שגג ולא עשה את הפסח, שאם הזיד בשני – חייב, ואם נאנס בשני – פטור. ואין דינו כטמא שאינו יכול להיטהר לערב, שאפילו הזיד בשני פטור [לפסק הרמב"ם ק"פ ה,ב]. (מנחת חינוך שפ,ט). ונראה מדברי רש"י שדינו נקבע לפי זמן שחיתת הפסח. כלומר, אם היה יכול לתקן עצמו מחצות היום ולא עשה כן – חייב, ואם לא היה יכול לתקן עצמו מחצות, אעפ"י שיכול היה מקודם – פטור. אך נראה שדאי מוטלת עליו מצוה מבעוד מועד, ואם לא תיקן – ביטל מצוותו אע"פ שפטור מן הכרת (עפ"י מנחת חינוך שם ובמצוה ה,ג). ויש חולקים וסוברים שגם אם היה אנוס בזמן החיוב, כל שהיה מזיד מקודם – חייב (ע' אגרות משה או"ח ח"א ק"ז).

ב. היו כל הציבור ערלים – חייבים למול ולעשות הפסח.

היו כל הציבור טמאי שרץ [או שחל שביעי שלהם בערב פסח]; לדברי האומר אין שוחטים וזורקים על טמא שרץ, הרי שפרשת איש כי יהיה טמא... נאמרה אף בטומאת שרץ, ואם כן הציבור עושים בטומאה ('איש נדחה ואין הציבור נדחים אלא עושים בטומאה') ואינם חייבים לטהר עצמם. (שמא הכוונה רק שאין עושים כרת, כיון שיכולים לעשות הפסח כמות שהם. עפ"י חזון איש זבחים ד,ה). ולדברי האומר שוחטים וזורקים על טמא שרץ, אין מדובר בפרשה באופן זה וחייבים הציבור לטהר עצמם (כן מבואר בהסבר רבה לשיטת רבי אליעזר. ואמנם במסקנא הסבירו שיטתו באופן אחר, אך לא חזרו מעצם סברה זו). הרמב"ם (ביאת מקדש ד,ט; קרבן פסח ז,א) פסק שלא הותרה טומאה בציבור אלא טומאת-מת בלבד, לא טומאת שרץ (וכבר תמהו האחרונים על כך מסוגיתנו. ע' צ"ח; הקדמת נחלת דוד; מנחת ברוך כא-כב; חזון איש זבחים ד,ו; אבי עזרי קמא ק"פ ו,א).

דפים סט – ע

קכו. א. מהי חגיגת ארבעה עשר? האם היא חובה? האם דוחה שבת וטומאה? והאם ובמה נשתוו הלכותיה לפסח?

ב. מה בין חגיגת ארבעה עשר לחגיגת חמשה עשר?

ג. חגיגת י"ד, האם יוצא בה אדם ידי חובת שמחה וחגיגת הרגל?

א. חגיגת ארבעה עשר היא קרבן הבא עם הפסח (הראשון ולא פסח שני. תוספתא ה,ג) ונאכלת בליל ט"ו, קודם לאכילת הפסח.

לדעת חכמים אינה חובה ולא באה אלא כאשר בשר הפסח מועט כגון שבני התבורה מרובים, ואינה באה בשבת ואינה דוחה את הטומאה. והיא באה מן הצאן ומן הבקר, מן הכבשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד – ככל שאר קרבנות שלמים.

א. פירשו בתוס': אינה חובה מדאורייתא אלא מדרבנן, כדי שיהא הפסח נאכל על השובע [משום

חשיבות אכילתו (רש"י), או כדי מדרבנן כדי שלא יבוא לידי שבירת עצם (תוס' עפ"י הירושלמי;

ר"ח), או כדי שישאר טעמו בפיו (עתוס' קכ.). וי"א שזהו רק טעם להקדמתה, אבל עיקר הבאתה כדי

להרבות השמחה ולחוג עם הפסח. ע' קדשי שעה ס' לד].

ויש אומרים בדעת הרמב"ם שהיא רשות גמורה, אף מדרבנן [וי"א שאף להרמב"ם קבעה רבנן חובה.

עפ"י ר"י קורקוס, וכן צדד בחזו"א], ואולם עיקר עניינה הוא מהתורה, אך בתורת רשות ולא בחובה

(מפרשים. וכ"כ בתורי"ד).

ב. יש אומרים שכשחל י"ד בשבת, באה החגיגה מערב שבת. אבל הרא"ש (פרק י, כה) חולק וסובר

שאינה באה כל עיקר.

ג. לדברי חכמים שחגיגת י"ד רשות, יכולה לבוא משל שלמים ולא דוקא ממעות חולין (עפ"י חגיגה ה. ועפ"י לענין טפילת בהמה או מעות).

ד. זה שאין החגיגה באה בטומאה, היינו דוקא כשיהיה טמא לערב ולא יוכל לאכול ממנה, אבל טמא מת בשביעי שלו באופן שמקריב פסח, משלח את חגיגתו על ידי אחר ואוכל בלילה לאחר שנטהר (עפ"י צ"ח. והמנחת-חינוך (תפ"ו), העיר הלא לדברי הרמב"ם טמא מת אינו משלח קרבנותיו). לדעת בן תימא, חגיגה הבאה עם הפסח הרי היא כפסח, ואינה נאכלת אלא ליום ולילה (ולא ילין לבקר זבח חג הפסח – 'זבח חג' זו חגיגה). ועוד אמרו בברייתא שלבן תימא אינה באה אלא שה זכר בן שנה ואינה נאכלת אלא צלי ואינה נאכלת אלא למנויו (למנוייה. רבנו הננאל). ונסתפקו לדעתו אם יש בה איסור שבירת עצם.

לפירוש רש"י, יהודה בן דורתאי סבר שהחגיגה באה בשבת (וזבחת פסח לה"א צאן ובקר – 'צאן' זה פסח, 'בקר' זו חגיגה. הקישם הכתוב כאחד. רב). ולפירוש התוס' כאן (ע' גם בתורשב"א), כן היא דעת בן תימא [אך לא בן דורתאי] שחגיגת י"ד דוחה שבת וטומאה [אבל לפרש"י – כתבו התוס', לבן תימא אין חגיגה דוחה שבת. וכן נקטו התוס' במק"א לעיל נט: ד"ה בארבעה, ולהלן קיד:].

א. לבן תימא חגיגת י"ד דאורייתא. ומשמע לכאורה שהיא חובה ובאה אף במרובה, עכ"פ לדעת הסוברים שלשיטתו דוחה שבת (עתד"ה לאו).

ויש אומרים שגם לבן תימא אין חגיגת י"ד חובה, אלא שאם מביאה חלים עליה כל דיני הפסח (עפ"י כסף משנה חגיגה ב, ו' ולחם משנה. וע"ש באבי עזרי שחלק על כך). ולפי זה אף לבן תימא אינה דוחה שבת וטומאה (וכן צדד בחזו"א קכט לדף ז סק"י).

ב. בתוס' להלן (קכ. ד"ה מפטירין) משמע לכאורה שאף לחכמים שחגיגת י"ד באה בת שנתיים, יש צד לאיסור בה שבירת עצם. ויש לפרש לדבריהם שהחגיגה הוקשה לפסח רק לעניני האכילה (עפ"י צ"ח שם. וע"ע בדבריו כאן ולהלן קטז. וע' בספר המנוחה הל' חמץ ומצה ה, ג. שלענין שבירת עצם הלכה כבן תימא).

ג. לבן תימא זמן אכילת חגיגה אינו אלא בלילה [עד הצות], כפסח (עפ"י רמב"ן, צ"ח). ויש אומרים שיכולה להאכל מבעוד יום (עפ"י רא"ש פ"י כה. וע' ברכת מרדכי ח"ב ט, ה-ו; אמת ליעקב קיד:).

ד. דיני הקרבתה; דם החגיגה – בוריקה ולא בשפיכה כפסח, אפילו לבן תימא (עפ"י תורי"ד). ויש מי שנסתפק לבן תימא אם חגיגת י"ד דינה בתנופת חוזה ושוק וסמיכה ונסכים כשלמים (כמו שאמרו להלן צו: כפרש"י בפירוש השני, ועוד) או שמא דינה כפסח שאין בה כל אלו (עפ"י אמבוהא דספרי' ספרי זוטא בהעלותך. ולפי הצד הראשון יש ליישב דברי רש"י בזבחים ט. מקושית התוס' שם – שנקט רש"י שאפילו לבן תימא שנאכלת ליום ולילה נתרבתה לכל דיני שלמים. ומיושב גם מדוע צריך ריבוי מיוחד לכך והלא היא שלמים – אלא לפי שהוקשה לפסח.

ויש לעיין לפהתוס' בזבחים (ט. ד"ה ושלמים) והרמב"ם (ק"פ ד, ד, ו) אין לנו מקור לחגיגת י"ד שדינה כשלמים לכל דבר, לתנופה סמיכה ונסכים [מלבד לאכילת שני ימים שנתרבה בפירוש, וכמש"כ הרמב"ם סוף הל' ק"פ], למאן דאמר חגיגת י"ד דאורייתא).

ויש מי שכתב שלבן תימא, אם שחט חגיגת י"ד שלא לשמה או שלא לאוכליה – פסולה, כדין הפסח (דבר שמואל מהדורה תנינא. ודייק כן מדברי המאירי).

וע' חזו"א (קכט, ה) שלבן תימא – דלא כחכמים – אין לחגיגת י"ד שם 'שלמים'. ונפקא מינה לזובה לשם שלמים או זובה שלמים לשמה.

ה. סתם משנתנו כחכמים החולקים על בן תימא, אבל סתם משנה ב'ערבי פסחים' העמיד רב חסדא כבן תימא.

הרמב"ם (קרבן פסח י, יב-ג) פסק כסתם משנתנו (וכן משמע בר"ח וברי"ף קיד. שלהלכה החגיגה אינה נאכלת צלי בדוקא). ואילו התוס' (קיד: ד"ה שני) כתבו שהלכה כבן תימא.
 1. נראה מדברי הגמרא (עא) שחגיגת י"ד זמנה אחר הצות היום, שעליה נאמר אשר תזבח בערב, אבל מסתבר שהיא קודמת לתמיד של בין הערבים. ואולי לבן תימא הריהי כפסח הקרב לאחר התמיד. ושמא אף לחכמים כן. וצריך עיון (עפ"י משנה למלך כלי המקדש ו, ט). ולדעת האומרים חגיגת י"ד לאו דאורייתא, נראה שקריבה כל היום ואינה קריבה לאחר התמיד (עפ"י לקוטי הלכות). וע"ע: מקדש דוד, בקונטרס ה, ד; דבר שמואל ודבר בעתו; מקראי קדש פסח ח"א ט; אמת ליעקב קיד: ז. בשר חגיגה שעלה עם הפסח על השלחן [וכן כל התבשילים העולים עמו], מתבער עמו ואינו נאכל אלא עד הצות – גזרה מפני התערובת (ירושלמי, נפסק ברמב"ם ק"פ י, ד).

ב. חגיגת ט"ו הריהי חובה (בשלש הרגלים), ואם שחטה מערב יום טוב – אינו יוצא בה (עפ"י תוס'). נאכלת לשני ימים וליילה כשאר שלמים. ואילו חגיגת י"ד, לחכמים אינה חובה ולבן תימא דינה כפסח, כאמור. יש סוברים – דלא כדעת התוס' – שיוצא אדם ידי חובת חגיגת הרגל אם הקדישה לשם חגיגה ושחטה ערב הרגל, ואין צריך זביחה בשעת חגיגה (עפ"י השגות הראב"ד על הרמב"ם חגיגה ב, ו' וז"ל מ' וא"ש ש' ובחזו"א הגיה בראב"ד 'ביום טוב' במקום 'בי"ד'). וכ"כ בפני יהושע ביצה כ ומגילה ה. והמנחת-חינוך (פח, ד) בדעת הרמב"ם שם). והחזו"ן-א"ש (קכט לדף ז סק"י) חולק והגיה בדברי הראב"ד.
 וי"א שאף לפי הדעה שיוצא, זהו רק כשמקטיר האימורים ביו"ט, אבל כשחל יו"ט בשבת שא"א להקטירם ביו"ט שהרי אין חלבי חול קרבים בשבת, לא יצא ידי חגיגה (עפ"י טורי אבן מגילה ה. מנ"ח פח. וכמה אחרונים תמהו בסברא. וכן כתב להוכיח באבני נור תכב).
 ויש מי שכתב שרק בערב פסח יצא, הואיל והוא זמן חגיגת י"ד, משא"כ בשאר ימים טובים שערב הרגל אינו זמן חגיגה כלל (עפ"י צ"ח כאן).

כאמור לעיל חגיגת י"ד אינה דוחה שבת לדעת חכמים, ויש אומרים שדוחה. ואילו חגיגת ט"ו אינה דוחה שבת לדברי הכל (וחתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה – שבעה ולא שמונה. רבי יהודה בן ספרא. וע"ע להלן ע:). [מלבד ליהודה בן דורתאי, שפירש מן החכמים הוא ודורתאי בנו והלך וישב לו בדרום, כדי שלא לעלות לרגל ויתחייב בפסח ובהגיגה. ולדעתו הוקשה חגיגת ט"ו לפסח, ואפשר שסבר שאינה באה אלא ביום הראשון, כפסח, ואין לה תשלומין כל שבעה (תוס'). ואף לפרש"י שיהודה בן דורתאי מדבר בחגיגת י"ד, אפשר שמשוה בין החגיגות כרבנן, וסובר ששתיהן דוחות שבת (וכן משמע לכאורה משאלת הגמ' אמאי לא דחיא שבת וברש"י). ואולם בתוס' רשב"א [שפירש כרש"י] מפורש שבן דורתאי מודה בחגיגת ט"ו שאינה דוחה שבת].
 יש מי שכתב שלדעת האומר חגיגת י"ד חובה, אין טופלים (= מחברים) לה מעשר [מעות או בהמה] כדין חגיגת ט"ו, אלא באה כולה מן החולין (עפ"י טורי אבן חגיגה ז-ח. ואין הדבר מוסכם – ע' בסוגיא שם ובשפ"א וחדושי הנצי"ב).

ג. חגיגת י"ד אדם יוצא בה משום שמחה (– מצות ושמחת בחגך באכילת בשר שלמים), ואין יוצא בה משום חגיגת הרגל.
 לדברי עולא (עא) אין יוצא בה משום שמחה אלא כשעייכב ושחטה בחג, שצריך זביחה בשעת שמחה. ואילו רבין חולק כדלהלן.
 יש אומרים שלדעת הסוברים חגיגת י"ד רשות, יוצא בה אדם ידי חובת חגיגת הרגל אם התנה זאת כששחטה בי"ד (עפ"י הראב"ד הל' חגיגה ב, י – כדעת האחרונים הנ"ל, ודלא כהתוס' והמאירי. והחזו"א